

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NGĂN NGỪA VIỆC HÚT THUỐC LÁ ĐIỆN TỬ ĐỐI VỚI SINH VIÊN TRONG HỌC TẬP GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TẬP TRUNG

Võ Trần Thái

Khoa LLCT-GDQP&TC, Trường Đại học Tiền Giang

Tóm tắt: Thuốc lá điện tử được quảng bá như một sản phẩm thay thế ít nguy hiểm hơn so với thuốc lá truyền thống, nhưng trên thực tế, việc sử dụng thuốc lá điện tử vẫn gây ra nhiều nguy cơ sức khỏe, đặc biệt là đối với thanh thiếu niên. Trong những năm gần đây, thuốc lá điện tử đang có xu hướng gia tăng nhanh chóng trong giới trẻ, đặc biệt là sinh viên. Với hình thức bắt mắt, mùi vị đa dạng và tâm lý chủ quan về mức độ nguy hại, thuốc lá điện tử đã và đang xâm nhập vào môi trường học đường, trong đó có các trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) tập trung. Bài viết tập trung phân tích thực trạng sử dụng thuốc lá điện tử của sinh viên trong quá trình học tập GDQP&AN tập trung, làm rõ những tác động tiêu cực đến sức khỏe, ý thức kỷ luật và môi trường giáo dục quân sự; từ đó đề xuất một số giải pháp mang tính đồng bộ nhằm ngăn ngừa và hạn chế tình trạng hút thuốc lá điện tử trong sinh viên hiện nay.

Từ khóa: thuốc lá điện tử, sinh viên, giáo dục quốc phòng và an ninh, ngăn ngừa, kỷ luật học tập.

SOME SOLUTIONS TO PREVENT ELECTRONIC CIGARETTES FROM USING IN-CENTRALIZED NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION AMONG STUDENTS

Abstract: Electronic cigarettes are promoted as a less dangerous alternative to traditional cigarettes, but in reality, their use still poses many health risks, especially for teenagers. In recent years, the use of electronic cigarettes has been rapidly increasing among young people, particularly students. With their attractive appearance, diverse flavors, and a subjective perception of their harmful effects, electronic cigarettes have infiltrated the school environment, including concentrated national defense and security education centers. This article focuses on analyzing the current situation of electronic cigarette use among students during concentrated national defense and security education, clarifying the negative impacts on health, discipline, and the military education environment; and proposing some comprehensive solutions to prevent and reduce the use of electronic cigarettes among students today.

Keywords: e-cigarettes, students, national defense and security education, prevention, academic discipline

Nhận bài: 28.12.2025

Phản biện: 17.01.2026

Duyệt đăng: 22.01.2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) là bộ phận của nền giáo dục quốc dân, một nội dung cơ bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân. Hiện nay, đây là môn học chính khóa trong chương trình giáo dục đào tạo từ trung học phổ thông đến đại học. Môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh được luật định, mục tiêu nhằm giúp cho người học có kiến thức cơ bản về quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng và an ninh. Ở bậc cao đẳng, đại học, hình thức học tập GDQP&AN tập trung, sinh hoạt nội trú theo nếp sống quân sự là môi trường đặc thù, yêu cầu cao về tính tự giác, chấp hành kỷ luật và lối sống chuẩn mực.

Tuy nhiên, cùng với sự phát triển của xã hội và những tác động từ mặt trái của nền kinh tế thị trường, một bộ phận sinh viên đã và đang bị ảnh hưởng bởi các thói quen không lành mạnh, trong đó có việc sử dụng thuốc lá điện tử. Thực tế cho thấy, mặc dù đã có nhiều quy định cấm hút thuốc trong môi trường giáo dục, nhưng thuốc lá điện tử với hình thức nhỏ gọn, khó phát hiện vẫn len lỏi

vào đời sống sinh viên, kể cả trong các đợt học tập GDQP&AN tập trung.

Việc sinh viên sử dụng thuốc lá điện tử không chỉ gây ảnh hưởng xấu đến sức khỏe thể chất và tinh thần, mà còn tác động tiêu cực đến ý thức tổ chức kỷ luật, môi trường học tập, rèn luyện quân sự. Do đó, nghiên cứu và đề xuất các giải pháp ngăn ngừa việc hút thuốc lá điện tử đối với sinh viên trong học tập GDQP&AN tập trung là vấn đề có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng sử dụng thuốc lá điện tử của sinh viên trong học tập GDQP&AN tập trung

2.1.1. Nhận thức của sinh viên về thuốc lá điện tử

Thuốc lá điện tử (Electronic Nicotine Delivery Systems – ENDS), còn được gọi tên khác như E-cigarette hay Vape, là thiết bị điện tử cầm tay, sử dụng pin để làm nóng dung dịch điện tử có chứa nicotine và các chất hóa học khác, tạo ra các hạt khí dung (còn gọi là aerosol hay sol khí) cho người dùng hít vào.

Hiện nay, nhiều sinh viên vẫn còn nhận thức

chưa đầy đủ về tác hại của thuốc lá điện tử. Không ít sinh viên cho rằng thuốc lá điện tử “ít hại hơn” thuốc lá truyền thống, thậm chí xem đây là một trào lưu thể hiện cá tính, phong cách sống hiện đại. Một số sinh viên sử dụng thuốc lá điện tử do tâm lý tò mò, bị lôi kéo bởi bạn bè hoặc chịu ảnh hưởng từ mạng xã hội.

Trong môi trường GDQP&AN tập trung, do phải sinh hoạt theo giờ giấc và chịu sự quản lý chặt chẽ của cán bộ đại đội, một bộ phận sinh viên vẫn lén lút sử dụng thuốc lá điện tử tại ký túc xá, khu vệ sinh hoặc trong thời gian nghỉ ngơi, gây khó khăn cho công tác quản lý.

2.1.2. Biểu hiện và mức độ vi phạm

Việc sử dụng thuốc lá điện tử trong sinh viên khi học tập GDQP&AN tập trung thường biểu hiện ở các dạng như: mang theo thuốc lá điện tử trái quy định, sử dụng trong khu nội trú, lôi kéo bạn bè cùng sử dụng. Mặc dù số lượng sinh viên vi phạm không chiếm đa số, nhưng nếu không được ngăn chặn kịp thời sẽ có nguy cơ lan rộng, ảnh hưởng đến tập thể.

Đáng chú ý, thuốc lá điện tử thường có mùi hương nhẹ, thiết kế giống các vật dụng cá nhân nên dễ bị che giấu, gây khó khăn cho lực lượng quản lý trong việc phát hiện và xử lý.

2.2. Nguyên nhân của tình trạng hút thuốc lá điện tử

Nguyên nhân của tình trạng sinh viên hút thuốc lá điện tử trong học tập GDQP&AN tập trung có thể xuất phát từ nhiều yếu tố: Nhận thức chưa đầy đủ về tác hại của thuốc lá điện tử; Tâm lý muốn thể hiện bản thân, bị ảnh hưởng bởi bạn bè và mạng xã hội; Công tác tuyên truyền, giáo dục ở một số nơi chưa thực sự sâu rộng, hiệu quả chưa cao; Việc quản lý, kiểm tra đôi lúc còn mang tính hình thức, chưa thường xuyên, liên tục.

2.3. Tác động tiêu cực của việc hút thuốc lá điện tử đối với sinh viên trong GDQP&AN

Thứ nhất, ảnh hưởng đến sức khỏe. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng thuốc lá điện tử chứa nhiều chất gây hại, có thể ảnh hưởng đến hệ hô hấp, tim mạch và thần kinh. Đối với sinh viên học tập GDQP&AN, cường độ vận động cao, yêu cầu thể lực tốt, việc sử dụng thuốc lá điện tử sẽ làm giảm sức bền, ảnh hưởng đến kết quả huấn luyện.

Thứ hai, ảnh hưởng đến ý thức kỷ luật và tác phong quân sự. Việc hút thuốc lá điện tử là hành vi vi phạm nội quy, quy định của môi trường quân sự. Nếu không được xử lý nghiêm, sẽ làm giảm tính răn đe, ảnh hưởng đến tinh thần tự giác chấp hành kỷ luật của sinh viên.

Thứ ba, tác động xấu đến môi trường giáo dục. Hành vi hút thuốc lá điện tử có thể gây tâm lý coi thường quy định, tạo tiền lệ xấu trong tập thể, làm suy giảm môi trường giáo dục lành mạnh, chính quy của các trung tâm GDQP&AN.

2.4. Một số giải pháp ngăn ngừa việc hút thuốc lá điện tử đối với sinh viên trong học tập GDQP&AN tập trung

2.4.1. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức

Cần tăng cường tuyên truyền về tác hại của thuốc lá điện tử thông qua các buổi sinh hoạt chính trị, học tập chuyên đề, lồng ghép trong nội dung GDQP&AN. Nội dung tuyên truyền cần cụ thể, sinh động, gắn với thực tiễn, giúp sinh viên hiểu rõ tác hại lâu dài đối với sức khỏe và tương lai của bản thân.

Bên cạnh đó, cần phát huy vai trò của các phương tiện truyền thông nội bộ, bảng tin, pa-nô, áp-phích nhằm tạo môi trường không khói thuốc trong khu vực học tập và sinh hoạt.

2.4.2. Hoàn thiện và thực hiện nghiêm các quy định, nội quy

Các trung tâm GDQP&AN cần cụ thể hóa các quy định cấm sử dụng thuốc lá điện tử trong khuôn viên học tập, sinh hoạt; đưa nội dung này vào nội quy, quy chế và phổ biến đến toàn thể sinh viên ngay từ đầu khóa học.

Việc kiểm tra, giám sát cần được thực hiện thường xuyên, nghiêm túc; xử lý kịp thời, công bằng các trường hợp vi phạm, kết hợp giữa giáo dục, nhắc nhở và kỷ luật phù hợp nhằm nâng cao tính răn đe.

2.4.3. Phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ, giảng viên và quản lý học viên

Đội ngũ cán bộ, giảng viên, quản lý học viên cần nêu cao tinh thần trách nhiệm, gương mẫu trong lối sống, sinh hoạt; quan tâm, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của sinh viên để kịp thời định hướng, giáo dục.

Cần tăng cường sự phối hợp giữa giảng viên, cán bộ quản lý và các tổ chức đoàn thể trong việc quản lý, giáo dục sinh viên, đặc biệt là trong môi trường nội trú tập trung.

2.4.4. Phát huy vai trò tự quản và các tổ chức đoàn thể sinh viên

Cần xây dựng và phát huy các mô hình tự quản trong sinh viên, nâng cao vai trò của ban cán sự lớp, chi đoàn trong việc tuyên truyền, nhắc nhở, giám sát lẫn nhau. Thông qua các hoạt động tập thể, phong trào thi đua, tạo môi

trường rèn luyện lành mạnh, giúp sinh viên hạn chế các thói quen xấu.

2.4.5. Kết hợp giữa giáo dục, quản lý và hỗ trợ tâm lý

Bên cạnh việc xử lý vi phạm, cần quan tâm đến công tác tư vấn, hỗ trợ tâm lý cho sinh viên có biểu hiện sử dụng thuốc lá điện tử. Phát huy vai trò của các trung tâm tư vấn tâm lý học đường. Giúp sinh viên hiểu rõ nguyên nhân, tác hại và có biện pháp từ bỏ thói quen không lành mạnh, tránh áp đặt, xử phạt đơn thuần.

III. KẾT LUẬN

Việc ngăn ngừa tình trạng hút thuốc lá điện tử đối với sinh viên trong học tập GDQP&AN tập

trung là nhiệm vụ quan trọng, góp phần xây dựng môi trường giáo dục chính quy, lành mạnh, kỷ luật và hiệu quả. Để đạt được mục tiêu này, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp từ tuyên truyền, giáo dục, quản lý đến phát huy vai trò của các lực lượng liên quan và bản thân sinh viên.

Trong bối cảnh hiện nay, mỗi sinh viên cần nâng cao ý thức tự giác rèn luyện, chấp hành nghiêm các quy định; các cơ sở GDQP&AN cần không ngừng đổi mới phương thức giáo dục, quản lý nhằm góp phần đào tạo thế hệ trẻ có sức khỏe tốt, bản lĩnh vững vàng, sẵn sàng đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Y tế. (2025). *Các biện pháp ngăn chặn thuốc lá điện tử*. Tạp chí Y học Việt Nam.

Bộ Khoa học và Công nghệ. (2025). *Phòng chống tác hại của thuốc lá*. mst.gov.vn.

Đoàn Trường Cao đẳng Lương thực – Thực phẩm. (2025). *Ngăn ngừa sử dụng thuốc lá điện tử ở trường học*. mae.gov.vn.

Quyết định 69/2007/QĐ-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo về vị trí, mục tiêu và nội dung của môn học GDQP&AN trong chương trình giáo dục quốc dân.

Quyết định số 10/2025/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ban hành về thành lập, tổ chức và hoạt động của Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh.